

ΔΗΜΟΦΩΣΝ

ΕΤΟΣ 18ο

ΤΕΥΧΟΣ **80**

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 2017

Αρχαίο Θέατρο Ηρώδου Αττικού

ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής

Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής

“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”

ΕΚΔΟΤΗΣ

Παναγιώτης Δημητρούλης

(Κιν.: 6977.781.753)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Κοροπούλης Βασίλης

Κοροβέση Ελένη

Παπαϊωάννου Παναγιώτης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ

Λαΐνας Παναγιώτης -

Μποχάρτζας Γεώργιος

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Κωνσταντίνα Πέππα

Τηλ./Fax: 210.55.58.291

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Μήτισου - Τσιάμη Κατερίνα

Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση

28ης Οκτωβρίου 3, 196 00

Μάνδρα Αττικής

Τηλ.: 6977.781.753

www.dimofon.gr

e-mail: info@dimofon.gr

Ο “ΔΗΜΟΦΩΝ” ανταλάσσεται με
όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων
που τα υπογράφουν.

Επιτρέπεται η τημηματική ή ολική αναδημοσίευση
άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η
πηγή τους.

Η ύλη για το τεύχος “έκλεισε” στις 9/3/2017

ΕΤΟΣ 180
ΤΕΥΧΟΣ 80

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 2017

Η αξία του βιβλίου

†Αναστασία Καλάν -Μουζάκη

Eο βιβλίο είναι από τους σπουδαιότερους παράγοντες που βοήθησαν στην εξέλιξη της ανθρωπότητας, που την έβγαλαν από το σκοτάδι της αμάθειας στο φως της γνώσης. Αποτελεί το σπουδαιότερο προϊόν της τυπογραφίας και το κατεξοχήν μέσο για τη διάδοση της γνώσης, των δικαιωμάτων του ανθρώπου, των κοινωνικών και φιλοσοφικών ιδεών, την πραγμάτωση της ειρήνης και εξάλειψης του αναλφαβητισμού.

Βιβλίο, υποκοριστικό του βιβλίος ή βύβλος, που σημαίνει πάπυρος. Τα πρώτα κείμενα, που ήσαν κειρόγραφα, ήσαν γραμμένα σε ύφασμα, παπύρους, περγαμηνές. Από το δωδέκατο αιώνα μετά Χριστόν, αρχίζει να χρησιμοποιείται σαν υλικό γραφής το χαρτί. Η πρώτη μορφή βιβλίων είναι οι κώδικες (κειρόγραφα συσταχωμένα τετράδια, βιβλία με τη σημειωνή έννοια της λέξης) που αναπτύχθηκαν κυρίως στα μοναστικά κέντρα. Το 15^ο αιώνα ο Γουτεμβέργιος δημιούργησε τα ξύλινα κινητά στοιχεία και τα πράγματα αλλάζουν ριζικά. Τώρα το βιβλίο μπορεί να βγαίνει σε χιλιάδες αντίτυπα, να κυκλοφορεί ευρέως και να κοστίζει λιγότερο.

Τα πρώτα τυπογραφεία ήσαν ελληνικά. Ιδρύθηκαν στη Βενετία και ήσαν του Άλδου Μανουτίου και των Κροτικών Καλλέργυν και Βλαστού. Το πρώτο βιβλίο που τυπώθηκε στην Ελλάδα ήταν η Γραμματική του Λάσκαρη. Τυπώθηκε το 1480 στο Άγιον Όρος, όπου δημιουργήθηκε τυπογραφείο. Σήμερα η κυκλοφορία των βιβλίων είναι τεράστια σε κάθε χώρα. Το γεγονός όμως αυτό γεννάει προβλήματα. Όπως κάθε επίτευγμα έτσι και το βιβλίο γίνεται όργανο στα χέρια κάθε λογής ανθρώπων με καλές ή κακές προθέσεις. Έτσι από την ανάγνωση ενός βιβλίου ή την έκδοσή του μπορεί να προκύψουν πολλές ωφέλειες, αλλά και άλλες τόσες βλάβες. Ας δούμε τη θετική προσφορά του βιβλίου:

Το βιβλίο αποτελεί θεματοφύλακα της πολιτιστικής παράδοσης της ανθρωπότητας. Διατηρεί πληροφορίες και ιδέες σχετικές με τα επιτεύγματα του παρελθόντος και τις διοξετεύει στους αναγνώστες του. Το γραπτό κείμενο βρίσκεται πάνω από περιορισμούς τόπου και χρόνου. Κινείται διαχρονικά, διασκίζει ωκεανούς: μεταφέρει τον άνθρωπο στην άκρη του κόσμου ή τον ταξιδεύει στον κόσμο των ιδεών. Το λογοτεχνικό βιβλίο, το διδακτικό και επιστημονικό παρέχει κάθε είδους γνώσην, γεωγραφική, λαογραφική, ιστορική, θρησκευτική, επιστημονική, τεχνική. Ο άνθρωπος εκμεταλλεύεται όλη την πλούσια κληρονομιά του παρελθόντος, στηρίζεται σ' αυτή και προχωρεί, εμπλουτίζει τα ήδη γνωστά. Έτσι σημειώνεται και η πρόοδος. Είναι, λοιπόν, τα βιβλία καθώς λέει και ο Έρασμος «ακοίμπτες λαμπάδες της συγκεντρωμένης σοφίας». Γινόμαστε μαθητές, οπαδοί, θαυμαστές όλων των σοφών, επικοινωνούμε μαζί τους και μεταφερόμαστε στην εποχή τους. Κατά την ανάγνωση ενός βιβλίου τίθενται σε κίνηση όλες οι πνευματικές λειτουργίες, όπως η φαντασία, η προσοχή, η μνήμη και μ' αυτό τον τρόπο καλλιεργείται η κρίση. Κατά την ανάγνωση ενός βιβλίου ο αναγνώστης αναγκάζεται να κρίνει και να συγκρίνει, να κάνει προβλέψεις και υποθέσεις, να προβληματιστεί. Έτσι οξύνεται ο νους του και καλυτερεύει την κρίση του, μια και γνωρίζει μέσα απ' αυτό και τον τρόπο σκέψης αξιόλογων ανθρώπων.

Το βιβλίο, ιδίως το λογοτεχνικό αναγκάζει τον αναγνώστη να ταυτιστεί με κάποιον απ' τους ήρωές του, να περάσει απ' τις ίδιες μ' αυτόν καταστάσεις, να χαρεί ή να λυπτεί, να θαυμάσει ή να μισήσει, να νιώσει συμπάθητά ή

απέχθεια. Μ' αυτό τον τρόπο καλλιεργεί την ευαισθησία του και δεν αφήνει την ψυχή του να σκληρυνθεί. Πέρα απ' αυτό, γοντεύοντας τον αναγνώστη και απομακρύνοντάς τον απ' τα καθημερινά προβλήματα, παρασύροντάς τον σε τόπους φανταστικούς τον απαλλάσσει απ' το άγος και την ψυχική ένταση που χαρακτηρίζουν το σημερινό άνθρωπο και γαλνεύει την ψυχή του.

Το βιβλίο ευαισθητοποιεί την ψυχή του αναγνώστη. Η ευαισθησία παράλληλα, είναι πηγή πολλών αρετών. Δείχνοντας στον αναγνώστη τον τρόπο με τον οποίον η αρετή επιβραβεύεται, ενώ η κακία τιμωρείται, πετυχαίνει την ιθικοποίησή του. Διδάσκοντας τη σημασία της αγωνιστικότητας, της φιλανθρωπίας, της εργατικότητας, της αξιοπρέπειας και των άλλων ανθρώπινων αρετών, μεταφυτεύει αυτές στην ψυχή του αναγνώστη. Η ευαισθησία αντίστοιχα είναι πηγή πολλών αρετών. Το βιβλίο προβάλλει ήρωες και προσωπικότητες σε διάφορους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας ενώ ταυτόχρονα γκρεμίζει είδωλα. Δείχνοντας στον αναγνώστη τον τρόπο με τον οποίον η αρετή επιβραβεύεται, ενώ η κακία τιμωρείται, πετυχαίνει την ιθικοποίησή του.

Ένα επιμελημένο βιβλίο μπορεί ακόμη με την εμφάνισή του να καλλιεργήσει στην ψυχή του αναγνώστη το αίσθημα του ωραίου και του καλού. Η τακτοποίηση των ιδεών, η διάταξη της ύλης, οι χαρακτήρες των γραμμάτων, που παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία, η εναλλαγή των χρωμάτων, ακόμα και η μυρουδιά του τυπωμένου χαρτιού, επιδρούν αποφασιστικά στην ψυχή του αναγνώστη και τον κάνουν να αγαπά το ωραίο και να μισεί το άσκημο. Ο Ζαν ντε Λα Μπρυγιέρ γράφει στους «Χαρακτήρες» του: «Όταν το ανάγνωσμα μας εξυψώνει το πνεύμα και μας εμπνέει ευγένεια και θάρρος, μη ζητάτε άλλο κανόνα να κρίνετε το έργο: είναι καλό και καμωμένο από χέρι τεχνίτη¹.

Είναι λοιπόν το βιβλίο ένα αναντικατάστατο όργανο παιδείας και σύγχρονα άριστος τρόπος ψυχαγωγίας. Υπάρχουν όμως και βλαβερά βιβλία. Οι γνώσεις που παρέχουν είναι πολλές φορές λανθασμένες. Το περιεχόμενο τέτοιο που να διαστρεβλώνει τη φαντασία, την καλαισθησία, τη λογική του αναγνώστη. Προσφέρει μαγικούς και εύκολους κόσμους με αποτέλεσμα να διαφθείρει, να οδηγεί στην κακία και την ανηθικότητα. Δημιουργεί ιδιαίτερα σε νεαρά άτομα φαντασιώσεις, που μπορούν να πάρουν επικίνδυνες διαστάσεις. Μπορεί να ωθήσει με την περιγραφή εγκληματικών ή άσεμνων πράξεων στην ακολασία, στη βία, στο έγκλημα. την παιδεία μας για τη διάσωση και την ανάπτυξη του πολιτισμού μας. Για το λόγο αυτό χρειάζεται πολλή προσοχή στην επιλογή του βιβλίου. Το βιβλίο πρέπει να είναι γραμμένο από συγγραφείς άφοβους, αδέκαστους, ελεύθερους και όπως λέγει ο Λουκιανός «παρροσίας και αληθείας φίλους». Ο Σαΐξπηρ επισημαίνει ότι «Αριστο βιβλίο είναι εκείνο που το ανοίγουμε με λαχτάρα και το κλείνουμε με κέρδος».

Σήμερα περισσότερο από ποτέ, υπάρχει μεγάλη κυκλοφορία βιβλίων ποικίλου περιεχομένου. Υπάρχουν βιβλία αμφίβολης αξίας, που εξυπηρετούν καθαρά εμπορικούς σκοπούς και βιβλία με άφθαστο επιστημονικό κύρος ή λογοτεχνική αξία, που αποβλέπουν στην πνευματική ικανοποίηση του ανθρώπου. Είναι όμως γεγονός ότι τελευταία τα βιβλία

¹La Bryere Jean de, *Les caractères, ou, Les moeurs de ce siècle*, London1905, σ.2,11.

αγοράζονται, αλλά δε διαβάζονται. Οι λόγοι που εμποδίζουν τον σημερινό άνθρωπο να διαβάσει είναι πολλοί: Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ο γρήγορος ρυθμός της ζωής, η εντατική και ολοίμερη δουλειά, ο καλπασμός και η ιδιορυθμία της σύγχρονης ζωής, η έλλειψη χρόνου, όλα μαζί συντελούν στη μείωση του αριθμού των βιβλιόφιλων και το σημαντικότερο η παρουσία του διαδικτύου.

Πολλοί λοιπόν είναι οι αντίπαλοι και ανταγωνιστές του βιβλίου. Για να μπορέσει να επικρατήσει και να διαδοθεί ακόμα περισσότερο χρειάζονται μερικές αλλαγές. Ελευθερία της σκέψης και του λόγου, προστασία από τους κερδοσκόπους και ασυνείδητους εμπόρους της γνώσης, έλεγχος του περιεχομένου και του σκοπού του, διαφώτιση του κοινού για την προσφορά και αφέλεια του βιβλίου, υψηλός στόχος του συγγραφέα.

Το βιβλίο πρέπει να διασωθεί γιατί οι προσφορές του στον άνθρωπο είναι οι περισσότερες θετικές. Πρέπει να βελτιωθεί και να διαδοθεί ακόμα πιο πλατιά, γιατί από αυτό, εξαρτάται το πνευματικό επίπεδο ενός λαού, το παρόν και το μέλλον του πολιτισμού. Πρέπει να γίνει το βιβλίο ακώριστος δάσκαλος και το σημαντικότερο μέσο για τη διάδοση της ειρήνης, της αγάπης, της αλληλεγγύης και όλων των υψηλών ιδεών να τεθεί στην υπηρεσία του ανθρώπου, ώστε να βοηθήσει τον αγώνα του ενάντια στο ρατσισμό, στη δουλειά των λαών, στην εκμετάλλευση, στην ανισότητα, στην αδικία. Να γίνει μέσο γνωριμίας των λαών, συνεργασίας, μετάδοσης από το ένα κράτος στο άλλο της κουλτούρας και του πολιτισμού τους. Να γίνει τέλος ο δάσκαλος της νέας γενιάς, η τροφός του πνεύματος και της ψυχής, ο παιδαγωγός των νέων.

Το διαδίκτυο δεν προσφέρει γνώσην. Απλά γνωριμία με τη γνώση, δυστυχώς σε ένα επίπεδο επικίνδυνης απομόνωσης και εξύψωσης του ατομικισμού εκάστου χρήστη. Δεν είναι αυτό που ζητάμε από την παιδεία μας για τη διάσωση και την ανάπτυξη του πολιτισμού μας.

Στέλιος Μουζάκης
Ερευνητής Ιστορίας Πολιτισμών

ΓΥΡΩ - ΓΥΡΩ ΟΛΟΙ: Εκπαιδευτικό, εμψυχωτικό πρόγραμμα

Ισαγωγή

Eτο πρόγραμμα «Γύρω-γύρω όλοι» γίνεται αξιοποίηση της σκηνής από το κεφάλαιο «*Επιστροφή*» του βιβλίου «*Μετά τον Μικρό Πρίγκιπα*» (συγγρ.: Ελένη Α. Ηλία, εικ.: Λήδα Βαρβαρούση, εκδ. Ήριδανός, Αθήνα, 2012, σελ. 50-51), όπου παρακολουθούμε να συγκεντρώνεται γύρω από την αλεπού ένα πλήθος ενηλίκων που συνοδεύονται από παιδάκια, με το Μικρό Πρίγκιπα του Εξυπερύ ανάμεσά τους. Στο κείμενο διευκρινίζεται ότι στο συγκεντρωμένο πλήθος διακρίνονται πρόσωπα που ανήκουν σε όλες τις φυλές, έχουν ζήσει σε διαφορετικές χρονολογικές εποχές και σε διαφορετικούς τόπους, ωστόσο τα πρόσωπα αυτά δεν κατονομάζονται. Κατά συνέπεια, κανένα ανθρώπινο πρόσωπο, ιστορικό ή σύγχρονο, διάσημο ή όχι, δεν αποκλείεται από αυτήν τη σκηνή. Η επιλογή του τίτλου του προγράμματος εξυπρετεί δύο σκοπιμότητες. Στρέφει την οπική μας, οπότε και δίνει έμφαση στα πρόσωπα που συναποτελούν το συγκεντρωμένο πλήθος γύρω από το σύμβολο της αλεπούς. Παράλληλα, αξιοποιώντας τον τίτλο του πασίγνωστου, παραδοσιακού, ομαδικού παιχνιδοτράγουδου, προσδίδει παιγνιώδη διάσταση, οπότε και προκαλεί ευχάριστη διάθεση, καθιστώντας πιο διασκεδαστικό, πιο ανάλαφρο το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τους συμμετέχοντες.

Στόχοι

Να μάθουμε να «κοιτάζουμε» γύρω μας, να μνη αγνοούμε τους συνανθρώπους μας αλλά να επιδιώκουμε να επικοινωνούμε μαζί τους!

Η καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης και έκφρασης. Η Γλωσσική και Αισθητική ανάπτυξη.

Η καλλιέργεια της ικανότητας της ακρόασης και της επικοινωνίας.

Η εξοικείωση με το λογοτεχνικό φαινόμενο.

Η συνειδητοποίηση της δημιουργικής διάστασης της ανθρώπινης φύσης.

Μεθόδευση

Για την υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος από μαθητές, θεωρείται σκόπιμο να έχει προηγηθεί η συμμετοχή στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Όταν οι Μικροί Πρίγκιπες μεγαλώσουν...», ώστε να έχουν πλήρως κατανοήσει ότι το παιδί που κρατά από το χέρι ή μέσα στην αγκαλιά του ο κάθε ενήλικος που βρίσκεται στον κύκλο με κέντρο την αλεπού, είναι ο παιδικός εαυτός του.

Μετά την ανάγνωση του σχετικού αποσπάσματος, οι μαθητές καλούνται να το εικονογραφήσουν. Στη συνέχεια, κάθε μαθητής θα παρουσιάσει τη ζωγραφιά του στη σχολική τάξη, απαντώντας σε ερωτήματα του εμψυχωτή/εκπαιδευτικού, όπως : «Βρίσκεσαι μέσα στο συγκεντρωμένο πλήθος;» Και αμέσως μετά «ποιους (άλλους) βλέπεις εκεί γύρω;» οπότε οι μαθητές θα αναφερθούν ξεχωριστά σε κάθε ένα από τα διάφορα πρόσωπα που έχουν απεικονίσει.

Ο εκπαιδευτικός καταγράφει πιστά τις απαντήσεις των μαθητών του ως ενιαίο κείμενο, που στη συνέχεια το διαβάζει, προκειμένου να γίνουν ενδεχομένως κάποιες τελικές διορθώσεις από το μαθητή.

Αποτελέσματα: Παιδικά κείμενα

1. Φοράω τη στέκα μου και πηγαίνω στο σπίτι της Αγγελικής, για να την πάρω και να πάρε στο δικό μου σπίτι. Στο δρόμο μας βλέπουμε μια αλεπού ξαπλωμένη πάνω στη λίμνη. Σταματάμε και την κοιτάζουμε. Έχει μαζευτεί κι άλλος κόσμος. Η αλεπού βγαίνει απ' το νερό, για να γυρίσει στις φίλες της, τις άλλες αλεπούδες. Στη λίμνη την έριξε μια κακιά αλεπού. Αυτή μένει μόνη της στο βουνό, γιατί δεν έχει φίλες. Κανένας δεν έχει δει πού είναι το σπίτι της. Όταν όμως αυτή η κακιά αλεπού βρει φίλους, θα πάψει να είναι κακιά κι όλοι θα τη συγχωρέσουν για όσα τους έχει κάνει. (**Δανά**)

2. Είμαστε γύρω από την αλεπού, που έχει έρθει στην αυλή μας από το δάσος. Χάλασε τη φωλιά της η βροχή και θέλει τώρα να φτιάξει μια καινούρια φωλιά εδώ στην αυλή μας, που έχει πολύ χώρο και είμαστε και όλοι οι φίλοι μου από την ταξην. Αρέσουμε πολύ στην αλεπού εγώ και οι φίλοι μου. Μετά το σχολείο παίζουμε μαζί της, κολυμπάμε στη θάλασσα παρέα και μόλις σκοτεινάζει αρχίζουμε τις βόλτες. Οι φίλοι μου κουράζονται και φεύγουν για ύπνο. Τότε νυστάζω κι εγώ λίγο αλλά δεν κοιμάμαι, για να μην αφήνω την αλεπού μόνη της. Καθόμαστε δίπλα-δίπλα πάνω στην άμμο και κοιτάζουμε τη θάλασσα. Υστερά εγώ πετάω πέτρες και η αλεπού τρέχει από δω κι από κει, γιατί της αρέσει να παίζει. Το πρώι μυστάζουμε και οι δύο κι εγώ δυσκολεύομε να ξυπνάω για το σχολείο. Βάζω το ρολόι να με ξυπνάει. (**Άγγελος Δ.**)

3. Γύρω-γύρω από μια αλεπού είμαστε τα παιδιά από την τάξη μας. Είμαστε μαθητές στο Γυμνάσιο και έχουμε έρθει εκδρομή στο δάσος για κάμπινγκ. Εδώ συναντήσαμε την αλεπού. Γλιστρούσε από ένα βράχο και έπεισε σε μια παγίδα. Εγώ με τις δύο φίλες μου και τον παιδικό εαυτό μου την ελευθερώσαμε και την ξαπλύνσαμε εδώ, για να περιποιηθούμε το πόδι της. Εγώ φροντίζω να έχω πάντα μαζί μου γιατρικά, επιδέσμους, ένα ακουστικό, χαντζαπλάστ, ενέσεις, επειδή μού αρέσουν τα ζωάκια και θέλω να τα περιποιούμαι. Ετοι μέχρι τώρα έχω βάλει το πόδι της αλεπούς στο γύψο. Όταν βγάζω το γύψο, η αλεπού περπατάει κανονικά. Σύντομα θα έρθουμε εδώ πάλι για κάμπινγκ και θα την ξαναδώ. (**Δάκητρα**)

4. Γύρω από την αλεπού έχουν μαζευτεί μερικά μεγάλα παιδιά. Είναι κόκκινη και μεγάλη και τους αρέσει να την κοιτάζουν. Ένα παιδί λέει τότε ότι θέλει να ανέβει πάνω στην αλεπού. Ετοι η αλεπού φεύγει από εκεί και τα παιδιά την ακολουθούν μέχρι που φτάνει σε μια τρύπα και χώνεται μέσα. Τα παιδιά γυρίζουν πίσω για να την περιμένουν. Εγώ βλέπω τα μεγάλα παιδιά κρυμμένος πίσω από ένα δέντρο. Αυτήν την αλεπού την ξέρω από παλιά, ξέρω και την τρύπα που μένει. Το παιδί που θέλει να ανέβει πάνω στην αλεπού, πηγαίνει να βρει άλλα ζώα. Η αλεπού γυρίζει τότε κοντά στα παιδιά, που την κοιτάζουν χωρίς να μιλάνε, για να

μην την ενοχλήσουν. Τότε βγαίνω κι εγώ από την κρυψώνα μου, πηγαίνω κοντά στην αλεπού και μιλάμε. Τα μεγάλα παιδιά ακολουθούν ένα πουλάκι που περνά από εκεί. Η αλεπού μου λέει ότι της αρέσει να μαζεύονται τα παιδιά γύρω της και θα περιμένει να γυρίσουν κοντά της. (Ανδρέας)

5. Είμαι μαζί με όλους τους συμμαθητές μου από το Γυμνάσιο, γύρω από μια αλεπού. Την χτύπησε ένα αμάξι και είναι ξαπλωμένη πάνω στο δρόμο. Πήγαινε να βρει φαγητό όταν πέρασε ένα κόκκινο αμάξι, που οδηγούσε ένας άντρας. Την χτύπησε κατά λάθος, επειδή δεν την είχε δει. Εμείς που γυρίζαμε από τη βόλτα μας και πηγαίναμε στα σπίτια μας, είδαμε τον οδηγό πάνω από την αλεπού. Είχε κατέβει, για να δει αν την σκότωσε ή όχι. Η αλεπού ήταν χτυπημένη λίγο στην κοιλιά και ο οδηγός που ήταν γιατρός, φρόντιζε το τραύμα της. Αυτήν την ώρα επέστρεψε από το ιατρείο στο σπίτι του και έμεινε να συνητάσσει μαζί μας. Μας ζήτησε να περνάμε το δρόμο μαζί με την αλεπού, για να την προσέχουμε. Εμείς θα κρατάμε ένα φακό, για να μας βλέπουν τα αυτοκίνητα και να μην χτυπάνε την αλεπού όταν περνάει απέναντι, για να κυνηγήσει. Αν όμως η αλεπού είναι πολύ πεινασμένη, δεν θα μας περιμένει για να περάσει το δρόμο και θα κινδυνεύει. (Στάθης)

6. Οι συμμαθητές μου είναι μαζί μου, εδώ γύρω από μια μικρή αλεπού. Η αλεπού πήγαινε να βρει τροφή και την πάτησε ένα αυτοκίνητο. Ο οδηγός δεν την είδε γιατί έριχνε πολύ δυνατή βροχή. Τώρα που η βροχή σταμάτησε, περάσαμε εμείς από εκεί, που πηγαίνουμε διακοπές. Σταματήσαμε και φροντίζαμε τα χτυπήματα της αλεπούς. Έχει σπάσει το δόντι της. Την παίρνουμε μαζί μας γιατί έχουμε το φάρμακο που κάνει καλά τα χτυπήματά της και πρέπει να το βάλουμε πολλές φορές. Στις διακοπές μένουμε σε ξενοδοχείο και ένας από μας φροντίζει την αλεπού, που την έχουμε αφήσει στην παραλία. Όταν αυτός κουράζεται, πηγαίνει άλλος για να την φροντίσει. Την βάζουμε στη θάλασσα για λίγο, όταν το νερό δεν είναι βρώμικο και την προσέχουμε, γιατί δεν ζέρει μπάνιο. Υστέρα την ξεπλένουμε στο ντους. Όταν τελείνουν οι διακοπές, η αλεπού έχει γίνει καλά και την πηγαίνουμε εκεί που ανήκει, στη φωλιά με τις άλλες αλεπούδες. Όμως τις αλεπούδες τις έχουν σκοτώσει κυνηγοί. Έτσι, παίρνουμε τη μικρή αλεπού να ζήσει κοντά μας και να πάιζει μαζί μας. (Δημήτρης Α.)

7. Γύρω από την αλεπού είμαστε όλα τα κορίτσια και μερικά αγόρια από την τάξη μας. Την κοιτάζουμε γιατί είναι πάρα πολύ όμορφη. Μας κοιτάζει και εκείνη. Έχουμε έρθει στο δάσος, για να δούμε τα ζώα που υπάρχουν εδώ. Πρώτα είδαμε ένα πολύχρωμο πουλάκι και ύστερα ένα φίδι που δεν το φοβισθήκαμε, γιατί έχουμε πια μεγαλώσει. Στο τέλος συναντήσαμε την αλεπού, που έφαγε τη μαμά της. Αρχίζουμε να ψάχνουμε μαζί της κι εμείς, γιατί δεν θέλουμε να την βλέπουμε λυπημένη. Βρίσκουμε τη μαμά αλεπού σκοτωμένη. Την έχει πατήσει ένα αυτοκίνητο στο δρόμο του δάσους. Η μικρή αλεπούδησα κλαίει για τη μαμά της κι εμείς τη φροντίζουμε. Την φέρνουμε στο σπίτι της Αγγελικής κι εκεί της φτιάχνουμε δίκο της κρεβάτι. Πηγαίνουμε κάθε μέρα όλοι εκεί, για να μας έχει παρέα και της δίνουμε φαγητό μέχρι να μεγαλώσει. Όταν η αλεπού μεγαλώνει, γυρίζει στην παλιά της φωλιά κι εμείς πηγαίνουμε βόλτες μαζί της. (Αλεξάνδρα)

8. Εγώ με τον Άγγελο Τ., τον Ανδρέα, το Δημήτρη Β., τον Ένοτελ, τον Άγγελο Δ. και το Στάθη είμαστε όλοι γύρω από ένα γράμμα. Πέρνούσαμε από εκεί με το αυτοκίνητο για να πάμε στο βουνό, να κάνουμε κατασκήνωση. Οδηγούσα εγώ. Είδαμε κάτι στο δρόμο ένα φάρκελο, σταματήσαμε και κατεβήκαμε για να δούμε τι είναι. Ήταν ένα γράμμα που το έστελναν σε μένα. Έγραψε τη διεύθυνση μου και το όνομά μου. Δεν έγραψε όμως ποιος το στέλνει. Θα είχε πέσει από την τοάντα του ταχυδρόμου. Το παίρνω μαζί μου, για να το διαβάσω στην κατασκήνωση. Εκεί όμως το ζεχνάω. Οι μέρες περνάνε και φεύγουμε από το βουνό. Μετά από πολλές μέρες πηγαίνουμε ξανά εκεί με τους ίδιους φίλους μου, για κατασκήνωση. Βρίσκω το γράμμα σε μια σπηλιά. Είναι τολλακωμένο και βρεγμένο και έτσι δεν μπορώ να το διαβάσω. Νιώθω άσχημα γιατί μπορεί κάποιος φίλος μου να είχε προβλήματα και εγώ δεν το έμαθα για να τον βοηθήσω. (Γιώργος)

Συμπεράσματα:

Οι μαθητές στο σύνολό τους ανταποκρίθηκαν με προθυμία και ενθουσιασμό στο πρόγραμμα. Παρήγαγαν πρωτότυπα κείμενα, όλα διαφορετικά μεταξύ τους, αν και το λογοτεχνικό ερέθισμα ήταν κοινό, αποδεικνύοντας έτσι την ποιότητα της δημιουργικής σκέψης τους.

Παρά την ποικιλία των παιδικών αφηγήσεων υπήρχε σχεδόν σε όλες ένα κοινό στοιχείο. Τα πρόσωπα που τα νίπια επέλεξαν να εικονογραφήσουν γύρω τους, ήταν οι ίδιοι οι συμμαθητές τους. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει τους δεσμούς που έχουν αναπτυχθεί στη σχολική τάξη.

Επίλογος

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ Η ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ:

Όπως και αν αποκαλέσουμε τα τρία τελευταία προγράμματα που παρουσιάσαμε σε αυτό και σε προηγούμενα τεύχη, μας έκαναν σοφότερους για:

1. Τον εαυτό μας:

(Εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Οταν οι Μικροί Πρίγκιπες μεγαλώσουν...»)

2. Την οικογένεια:

(Εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Μια οικογένεια για το Κοριτσάκι με τα σπίρτα»)

3. Τον κοινωνικό μας περίγυρο:

(Εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Γύρω-γύρω όλοι»)

Πώς τα σχεδιάσαμε και τα υλοποιήσαμε;

α) Με εναρκτήριο ερέθισμα λογοτεχνικά κείμενα.

β) Με στόχους: την κοινωνικούσυναισθηματική, την αισθητική, τη γλωσσική ανάπτυξη, την καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης και έκφρασης, την καλλιέργεια της ικανότητας της ακρόασης και τη βελτίωση της επικοινωνίας, την εξοικείωση με το λογοτεχνικό φαινόμενο, τη συνειδητοποίηση της δημιουργικής διάστασης της ανθρώπινης φύσης, μέσα από τη συμμετοχή σε δραστηριότητες όπου κυρίαρχος αναδεικνύεται ο ρόλος της φαντασίας.

γ) Με κύρια δραστηριότητα τη δημιουργία από τους μαθητές μας (ομαδικών ή ατομικών) πρωτότυπων αφηγηματικών ιστοριών.

δ) Με την καταγραφή των παιδικών αφηγήσεων και το σχολιασμό τους (με ζωγραφιές) από τους συμμαθητές.

ε) Με την πολύπλευρη ανάδειξη και αξιοποίηση των παιδικών ιστοριών (Ανοικτές Θεατρικές Παραστάσεις και Δημοσιεύσεις).

Συμμετοχή του 1^{ου} Γυμνασίου Μάνδρας σε πρόγραμμα Erasmus + / Δράσης KA 2

Mετά από την επιτυχή συμμετοχή του 1^{ου} Γυμνασίου Μάνδρας στο τομεακό ευρωπαϊκό πρόγραμμα Comenius, που είχε τον τίτλο «Let's Create a multicultural Europe», 2013 - 2015, το σχολείο μας πήρε την έγκριση (εγκρίθηκε) από το I.K.Y. (Ιδρυμα Κρατικών Υποτροφιών) να συμμετάσκει σε ένα ακόμη ευρωπαϊκό πρόγραμμα του Erasmus + /Δράσης KA2, με τίτλο: «Think ... act... and make a better world».

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα πρόκειται να διαρκέσει 3 έτη (2016 - 2019), και αποτελείται από οχτώ (8) εταίρους, την Ιταλία (που είναι η διοργανώτρια χώρα), τη Μεγάλη Βρετανία, την Πορτογαλία, την Ισπανία, τη Λιθουανία, την Πολωνία, την Εσθονία και την Ελλάδα (η οποία εκπροσωπείται από το 1^ο Γυμνάσιο Μάνδρας). Οι συμμετέχοντες μαθητές προέρχονται από την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια βαθμίδα εκπαίδευσης, γεγονός που καθιστά την εν λόγω συνεργασία αρκετά ενδιαφέρουσα και εποικοδομητική.

Πρόκειται για ένα καινοτόμο πρόγραμμα καθώς έχει ως βασική ιδέα ότι όλοι οι μαθητές, ανεξαρτήτως εθνικότητας, μπορούν να σκεφθούν, να δράσουν και να κάνουν έναν κόσμο καλύτερο. Έναν κόσμο που θα διέπεται από δικαιοσύνη, ισότητα, ανεκτικότητα, αξιοκρατία. Έναν κόσμο χωρίς διακρίσεις, όπου θα διασφαλίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και θα εδραιώνεται καθημερινά η ειρήνη. Μέσα από τη συνεργασία, την αιτενέργεια και την προσωπική εμπλοκή, οι μαθητές θα καταστούν ενεργοί

πολίτες με εθνική και ευρωπαϊκή συνείδηση, ικανοί να επιφέρουν ριζικές αλλαγές, απαραίτητες για την αρμονική συνύπαρξη όλων των λαών.

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος, οι εταίροι θα έχουν τη δυνατότητα αφενός να παρουσιάσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της χώρας τους και αφετέρου να γνωρίσουν τα πολιτιστικά στοιχεία των υπολοίπων, αφού θα πραγματοποιηθεί ανταλλαγή επισκέψεων των εμπλεκόμενων χωρών. Με τον τρόπο αυτό, οι συμμετέχοντες - μαθητές και καθηγητές - θα μπορέσουν να γνωρίσουν την εθνική ταυτότητα των εταίρων, τις διαφορές αλλά και τις ομοιότητες που υπάρχουν ανάμεσά τους, ώστε όχι μόνο να καλλιεργηθεί σε βάθος ο σεβασμός του πολιτισμού κάθε χώρας αλλά και να εντοπιστούν τα τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζει κάθε μία, με απώτερο σκοπό την προσπάθεια επίλυσή τους μέσω της ανταλλαγής καλών πρακτικών. Εκτός των επισκέψεων, το πρόγραμμα περιλαμβάνει εργασίες που βασίζονται στις Νέες Τεχνολογίες (ΤΠΕ), μαθήματα που θα διεξαχθούν με νέες παιδαγωγικές μεθόδους (CLIL, LdL), καθώς και παρουσιάσεις μέσω υπολογιστή και διαδικτύου με θέματα που αφορούν στηβελτίωσην και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, όπως είναι η διατροφή, ο αθλητισμός, η οικολογία, τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Όλες οι δράσεις θα έχουν ως βασική επιδίωξηνα καλλιεργηθεί ο σεβασμός, η ανιδιοτέλεια, ο αλτρουϊσμός, η αλληλεγγύη, η συναδέλφωση, έννοιες απαραίτητες για την ομαλή λειτουργία πολυπολιτισμικών κοινωνιών και για την ειρηνική συμβίωση διαφορετικών λαών. Κύριος στόχος του προγράμματος είναι να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές και παράλληλα να ενεργοποιηθούν, προκειμένου να συνειδητοποιήσουν ότι μόνα μέσα από την ατομική προσπάθεια μπορεί να επιτευχθεί (επέλθει) η συλλογική πρόοδος.

**Ευαγγελία Παπακωνσταντίνου
Διευθύντρια 1ου Γυμνασίου Μάνδρας**

Όλβιος όστις ιστορίας έσκε μάθησιν

Eάν το ζητούμενο, το ποθούμενο, το επιδιωκόμενο στη ζωή του ανθρώπου είναι η ευτυχία [που μάλλον αυτό είναι, αν και υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς το "τι είναι ευτυχία"!...], υπάρχει μια σχετική συμβουλή που μας έρχεται από την μακρινή ελληνική αρχαιότητα: "Ολβιος όστις ιστορίας έσκε μάθησιν" (Ευριπίδης).

Σοφή ρήση. Και θα 'ταν σοφό, εκ μέρους μας, να την έχουμε κατά νου, να τη συλλογιστούμε [ή, ίσως σωστότερα, να τη συλλογίζομαστε συνεκώς] και να την εφαρμόζουμε, δηλαδή να την κάνουμε πράξη.

Διότι είναι σίγουρο ότι η Ιστορία διδάσκει και συνεπώς ωφελεί. Και εάν δεν έχουμε πάρει το μάθημά μας απ' αυτήν, επαναλαμβάνεται... Μέχρι να... "πάρουμε το μάθημά μας"...

Ένα ζήτημα που πρέπει να προσέξουμε είναι το ιακριβώς "εισπράττουμε" ως μάθημα – πόρισμα από την Ιστορία. Διότι λανθασμένα συμπεράσματα σδημούν σε [εσφαλμένες] επαναλήψεις των ίδιων σφαλμάτων και, περαιτέρω, σε επανάληψη των ίδιων [ή, έστω παρόμοιων] λυπηρών [για μια κοινωνία, για ένα έθνος ή/και για την ανθρωπότητα ολόκληρη] καταστάσεων και φαινομένων.

Κάνω μια παρέκβαση για να τονίσω ότι όταν μιλάμε [και όταν γράφω...] για Ιστορία, δεν εννοούμε [και δεν εννοώ] ψυχρή απομνημόνευση γεγονότων και ημερομηνιών, όπως πολλοί αντιλαμβάνονται και "μελετούν" την Ιστορία, αλλά την άντληση των ουσιωδών, δηλαδή προσδιορισμό και σύνδεση αιτίων και αποτελέσμάτων, σε διάκριση "αιτίων" και [απλών] αφορμών κ.λπ.

Πολλά θα μπορούσα να γράψω σχετικώς. Ένα [παράδειγμα] μου φαίνεται ιδιαίτερα σημαντικό τούτη τη στιγμή και ας μου επιτραπεί να αναφερθώ εν ολίγοις σ' αυτό.

Τι μας διδάσκουν, άραγε, οι πόλεμοι; Ή, υπό άλλη οπτική και διατύπωση: Τι έχει διδαχθεί η ανθρωπότητα από τους πολέμους; Ή μήπως δεν έχει διδαχθεί τίποτα ή δεν έχει πάρει το μάθημα που της/μας πρέπει και γι' αυτό επαναλαμβάνονται συνέχεια και αδιάκοπα;... Μήπως δεν έχουμε σκεφθεί, πόσο δε μάλλον δεν έχουμε καταλήξει στο "γιατί γίνονται οι πόλεμοι"; [Διότι τα μεν αποτελέσματά τους είναι γνωστά σε όλους (μας), τα αιτία τους, όμως;...]

Μην περιμένετε απάντηση εδώ και τώρα, από μένα. Η απάντηση ανήκει στον καθένα [σας/μας] ως αποτέλεσμα μελέτης και [ιδίως!] σκέψης. Τότε μόνο έχει νόημα και αξία...

...Μάλιστα επιτρέψτε μου να δώσω αφορμή και περαιτέρω "τροφή" για σκέψη και με ένα ακόμα, ενδεκομένως "προβοκατόρικο", ερώτημα: Μήπως ενώ εμείς, οι πολλοί, δεν έχουμε αναζητήσει και βρει, κατά τα προλεχθέντα, τα αιτία των πολέμων, κάποιοι άλλοι, αντιθέτως, τα έχουν μελετήσει και, έχοντας γνώση αυτών, έχουν κρίνει – αποφασίσει ότι τους ωφελούν και γι' αυτό τους επιτρέπουν ή/και τους προκαλούν;...

Διότι, βεβαίως, κάποια βασικά πορίσματα της Ιστορίας που προφανώς όλοι μας θα ήταν ανόητο να μην έχουμε συνειδητοποιήσει ως μαθήματα απ' αυτήν είναι, για παράδειγμα, ότι α) κάποιοι ωφελούνται απ' τους πολέμους και ότι β) για να τους προκαλέσουν συχνά επικαλούνται ψεύτικα στοιχεία και ότι γ) για να μην γίνουν αντιληπτοί από τις μάζες και τους λαούς, διαφοροποιούν τα ψέματά τους και δ) συχνότατα επικαλούνται το συμφέρον των ίδιων των λαών, ώστε "προπέτασμα καπνού" για να κρύψουν τα "ίδια συμφέροντα" ή/και ε) επιστρατεύουν θροσκευτικές και πολιτισμικές διαφορές ή/και στη συνέχεια υποδαυλίζουν το αρχέγονο συναίσθημα του φόβου προς τον άγνωστο "ξένο" κ.λπ.

Κοιτάξτε γύρω σας και δείτε!... Ή, για να το θέσω αλλιώς: Δεν αρκεί να κοιτάτε απλώς γύρω σας, πρέπει και να βλέπετε!... Η ματιά αυτή για να είναι, όπως λέμε, "κριτική", προϋποθέτει – υπονοεί σύγκριση [συν+κρίση] με προηγούμενες καταστάσεις, δηλαδή προϋποθέτει γνώση της Ιστορίας, ότι δηλαδή οι καταστάσεις που ζούμε έχουν συμβεί, τηρούμενων των αναλογιών, και στο παρελθόν. Και το εάν η επανάληψη τους θα είναι μια "φάρσα" ή ένα "δράμα" εξαρτάται από την δική μας αντίδραση, που κατά βάση εξαρτάται από την εκ μέρους μας γνώση της Ιστορίας...

Βιβλιοπαρουσίαση

Συμβολή στην έρευνα της οργάνωσης και της οικονομίας της ημινομαδικής κοινότητας. Συμπληρωματικές δραστηριότητες των κτινοτρόφων της Πίνδου.

Αιγαπρόβατα - Τυροκομείο - Κιρατζήδες - Νεροπορίονο - Σαμάρια.

Αθήνα 2017, σελ. 319, φωτογραφίες χάρτες

«Οι νομάδες και ημι-νομάδες βλάχικοι πληθυσμοί έχουν απασχολήσει δια μακρών την ελληνική λαογραφία, αλλά και πολλούς και ποικίλους κλάδους της ελληνικής επιστήμης. Η σχετική βιβλιογραφία είναι μεγάλη και σπουδαία, βρίσκεται δε εν εξελίξει. Σημαντικό σταθμό στην επιστημονική αυτή πορεία αποτελεί η μετά κείρας μελέτη του κ. Στέλιου Μουζάκη, γνωστού για τις πολλές, πρωτότυπες, τεκμηριωμένες και άκρως ενδιαφέρουσες μελέτες του, στις οποίες πάντοτε προέχει η διεπιστημονική και διαθεματική προσέγγιση του εκάστοτε ερευνώμενου θέματος.

Εν προκειμένω, ο συγγραφέας συνδυάζει τη λαογραφία με την οικονομική ιστορία, μελετώντας τις μετακινήσεις και τις δραστηριότητες του Αναγνώστη Βασιλάκη και του τσελιγγάτου του, ανάμεσα στη Βωβούσα και το Βελεστίνο της Μαγνησίας. Εξετάζει αλληλοδιαδόχως το ιστορικό πλαίσιο, τα κοινοτικά έσοδα, αλλά και τη συγκρότηση και τη δράση του τσελιγγάτου, τα παραγόμενα σε αυτό κτινοτροφικά προϊόντα και τις πωλήσεις τους, τις συναλλαγές με μέλη του τσελιγγάτου αλλά και με τις εκάστοτε κρατικές διοικητικές αρχές. Εξετάζει επίσης λεπτομερώς τις παραγωγικές δραστηριότητες, τόσο στα κτινοτροφικά δεδομένα, όπου κυριαρχεί η τυροκομία, όσο και στις συμπληρωματικές εκδοχές τους, όπως η δημιουργία νεροπορίονου, η εμπορία ξυλείας, ακόμη και η κατασκευή σαμαριών.

Όλα αυτά μέσα από μια σειρά αρχειακών τεκμηρίων, κατά κύριο λόγο επιστολών, από το αρχείο του Αναγνώστη Βασιλάκη, τα οποία μελετώνται εξαντλητικά: ονοματολογικές συνήθειες, εμπορικές πρακτικές, τιμές των αγαθών, έσοδα και έξοδα, ακόμη και πληροφορίες για τους τόπους και τους οικισμούς, αλιεύονται και σχολιάζονται, εξαντλώντας σχεδόν κάθε ερμηνευτική δυνατότητα που το υλικό αυτό παρέχει. Μέσα στα αρχειακά αυτά τεκμήρια, όπως εύστοχα παρατηρεί ο κ. Στ. Μουζάκης, «διαφαίνεται η εικόνα της καθημερινής ζωής που επικρατούσε στους κινητούς - ημινομαδικούς βλάχικους κτινοτροφικούς πληθυσμούς». Ένα «θεσμοποιημένο φαινόμενο» με αρχαίες καταβολές τόσο στα Βαλκάνια όσο και στη Μεσόγειο γενικότερα. Σύστημα που είναι γενικότερα γνωστό ως transhumance. Βεβαίως και του δύο κοινωνικού και οικονομικού πλέγματος, ιδιαίτερα στα χωριά-κοινότητες της περιοχής των βλαχόφωνων Ελλήνων. Αυτών που βρίσκονται στις ανατολικές πλαγιές της Πίνδου, στις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα και μέσα στην οθωμανική αυτοκρατορία....

...Ο κ. Στ. Μουζάκης, ερευνητής της ιστορίας των πολιτισμών, μας πρόσφερε ένα πολύμορφο και άρτιο έργο, που πιστεύω ότι θα βρει εξέχουσα θέση στη σχετική

ελληνική και ξένη - γιατί με παρόμοια ζητήματα ασκολούνται και πολλοί βαλκανιοί συνάδελφοι, διαφόρων χωρών και ειδικοτήτων - βιβλιογραφία».

Μ.Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ
Καθηγητής Λαογραφίας
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας.

XV — LAOGRAPHIA — XV
 EDENDA CURAT M.G. MERAKLIS

Στέλιος Α. Μουζάκης

**ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ
 ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
 ΤΗΣ ΗΜΙΝΟΜΑΔΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ**

**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
 ΤΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ**

Πρόλογος Μανόλης Γ. Βαρβούνης

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

Ο ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΟΥΖΑΚΗΣ ασχολείται συστηματικά με την έρευνα, μελέτη και παρουσίαση βυζαντινών, μεταβυζαντινών μνημείων και κειρογράφων. Παράλληλα μελετά και θέματα του νεοελληνικού λαϊκού πολιτισμού, ενώ ασχολείται ιδιαίτερα με την επιπόπτια έρευνα, τον εντοπισμό και την αποκατάσταση παραδοσιακών προϊοντοχανικών εγκαταστάσεων.

Έχει πλούσιο συγγραφικό και εκδοτικό έργο το οποίο αριθμεί 20 μονογραφίες και πλέον των 220 άρθρων. Μελέτες του έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά και επετηρίδες. Έχει συνεργαστεί σε συλλογικούς τόμους και σε ιστορικά λεξικογραφικά έργα. Είναι τακτικό μέλος επιστημονικών εταιρειών ιστορίας, αρχαιολογίας και λαογραφίας.

E mail: stelmouzakis@hotmail.gr

Συναισθηματική Νομοσύνη

Zώντας σε μια κοινωνία που δίνει έμφαση στη γνώση, τη λογική σκέψη, τη μέτρηση, το κέρδος, τα υλικά αγαθά και όχι στη ψυχή, οι περισσότεροι από εμάς δυσκολευόμαστε να κατανούσουμε και να αναγνωρίσουμε τα συναισθήματα μας.... δεν έχουμε εκπαιδευτεί να τα κατανοούμε και να τα αναγνωρίζουμε και συνάντηση με τρόπους που στη συνέχεια μας φέρνουν σε δύσκολη θέση. Φτάνει να σκεφτούμε πώς λειτουργούμε οδηγώντας στον δρόμο, περιμένοντας σε μια ουρά, στις στενές μας σχέσεις. Χρειάζεται, επομένως, να καλλιεργήσουμε νέες δεξιότητες εμείς οι ενήλικες για να μπορέσουμε στη συνέχεια να εκπαιδεύσουμε τα παιδιά μας σε αυτό που ονομάζουμε συναισθηματική νομοσύνη.

Γίνεται να βοηθήσουμε τα παιδιά να καλλιεργήσουν συναισθηματικές δεξιότητες; Φυσικά και γίνεται! Αρκεί:

- Να δημιουργήσουμε **χώρο για τα συναισθήματα τους**, να μην φοβηθούμε και να είμαστε έτοιμοι να ακούσουμε, να καταλάβουμε και να μπούμε στη θέση τους. Όταν ρωτούμε «πώς είσαι», θα πρέπει να μπορούμε να δεχτούμε απαντήσεις του τύπου «σήμερα ήταν μια άσκηση μέρα» χωρίς να καταλήξουμε αμέσως σε συμπεράσματα, ούτε να θεωρήσουμε ότι πρόκειται για μια επερχόμενη καταστροφή την οποία πρέπει να προλάβουμε.
- Να δώσουμε **την απαιτούμενη σημασία σε αυτό που αισθάνεται** το παιδί μας. Ένα παιδί που αποτυγχάνει στο μαθητικό διαγωνισμό και του λέμε «Ξέχνα το, του χρόνου θα τα πας καλύτερα» ή ένα παιδί που δεν το παίζουν οι φίλοι του και του απαντήσουμε «Μή θυμώνεις κάθε φορά που κάποιος δεν σε παίζει», δεν μαθαίνει να διαχειρίζεται τα αρνητικά του συναισθήματα.
- Να θυμόμαστε πως τα παιδιά συνάντηση με τα **εκφράζουν τα συναισθήματα τους με τρόπους έμμεσους** που δεν μας είναι κατανοούμενοι και μπορεί να μας προκαλέσουν σύγχυσην. Π.χ. ένα παιδί μπορεί να πετάει τα παιχνίδια του όχι για να μας προκαλέσει, αλλά επειδή αισθάνεται μόνο του και δεν έχει με ποιον να παίξει.
- Να μπορούμε να παίρνουμε αποστάσεις για να βλέπουμε το **γενικότερο πλαίσιο έκφρασης των συναισθημάτων τους**, δηλαδή τι μπορεί να συμβαίνει στη ζωή τους τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή ή στη ζωή της οικογένειας. Τα παιδιά δεν πρόκειται να μας πουν «Μαμά, νιώθω άσχημα γιατί με τον μπαμπά καβγαδίζετε για τα οικονομικά». Ωστόσο, μέσα από το παιχνίδι τους, τη ζωγραφική τους και άλλες δραστηριότητες μας δίνουν αφορμές για να κατανοήσουμε και να αναγνωρίσουμε τα συναισθήματα τους.
- Να **αναγνωρίζουμε τα συναισθήματα νωρίς** πριν κλιμακωθούν και οδηγήσουν σε εκρήξεις. Σε αυτή τη διαδικασία σημαντικό ρόλο παίζουν και οι σωματικές ενδείξεις και καλό είναι να εκπαιδεύσουμε τα παιδιά μας να τις αναγνωρίζουν. Για παράδειγμα, όταν θυμώνω, αισθάνομαι να κοκκινίζω, η αναπνοή μου γίνεται ταχύτερη, είμαι σε εγρήγορση, η καρδιά μου κτυπάει πιο δυνατά.
- Να βοηθούμε τα παιδιά **να δώσουν όνομα σε αυτό που νιώθουν**, να το βάλουν σε λόγια γιατί αυτό φαίνεται ότι έχει πρεμιστική δράση και αποτελεί έναν κατάλληλο τρόπο έκφρασης.
- Να **διακρίνουμε τα συναισθήματα από τη συμπεριφορά**. Τα συναισθήματα είναι όλα αποδεκτά ενώ δεν ισχύει το ίδιο για όλες τις συμπεριφορές. Εκεί χρειάζεται να θέσουμε όρια π.χ. «έχεις δίκιο που θύμωσες, αλλά δεν έχεις δίκιο που κτύπησες τον αδερφό σου».
- Να επιλέξουμε **κατάλληλους τρόπους έκφρασης**, οι οποίοι συνδέονται με τις οικογενειακές και πολιτισμικές αξίες. Είμαστε εκεί να βοηθήσουμε το παιδί να σκεφτεί εναλλακτικές λύσεις και να επιλέξει την καλύτερη χωρίς να βιαστούμε να προτείνουμε εμείς τι θεωρούμε καλύτερο. Χρειάζεται να εμπιστευτούμε τις ιδέες του και να το ενθαρρύνουμε να δοκιμάσει και να καταλήξει στην καλύτερη λύση.

Η κατάλληλη έκφραση των συναισθημάτων είναι μια δεξιότητα την οποία χρειάζεται να «μάθουμε» περισσότερο από τις άλλες. Πρόκειται για μία ικανότητα που εξελίσσεται με την πάροδο της πλικίας, αλλά δεν κατακτιέται ποτέ ολοκληρωτικά.

Επιστολές αναγνωστών

Στο προηγούμενο τεύχος είκαμε δημοσιεύσει δύο παλαιές φωτογραφίες με θέμα τον χορό «Τράτα» στην Ελευσίνα και στα Μέγαρα.

Από τον αναγνώστη μας κ. Κωνσταντίνο Λυκίδην λάβαμε το ακόλουθο σχετικό μήνυμα:

«Αγαπητέ κύριε Δημητρούλη σας εύχομαι Χρόνια Πολλά και Καλή Χρονιά. Σχετικά με το ερώτημα που τέθηκε στο περιοδικό ΔΗΜΟΦΩΝ για τις κάρτες με τον χορό της Τράτας θα ήθελα να σας αναφέρω ότι η Τράτα χορεύονταν και στην Ελευσίνα με τον ίδιο τρόπο όπως και στα Μέγαρα. Έχουμε αναφορά για τον χορό σε τεύχος του περιοδικού ΠΑΝΔΩΡΑ του Αυγούστου του 1859 και φυσικά πολλές ακόμα πληρέστερες και ακριβέστερες. Όσο για τις κάρτες η μεν πρώτη είναι στην Ελευσίνα μπροστά από την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου το δε σπίτι που φαίνεται πίσω είναι του Πανταζή που μέχρι πριν 10 περίπου χρόνια υπήρχε στην ίδια κατάσταση. Φυσικά υπάρχει η ίδια κάρτα που γράφει Τράτα Μεγάρων και είναι ένα από τα συνηθισμένα λάθη που γίνονταν την εποχή εκείνη. Άλλωστε το λάθος έχει γίνει παραδεκτό και από τους εκδότες αρκετά χρόνια αργότερα. Η δεύτερη είναι πράγματι από τα Μέγαρα. Φυσικά υπάρχουν και αρκετές ακόμα και από τις δύο πόλεις με το ίδιο θέμα.

Με την
Λυκίδην Κώστας»

Ευχαριστούμε τον καλό αναγνώστη μας για τις ενδιαφέρουσες πληροφορίες. Ας γίνει παράδειγμα και για άλλους αναγνώστες, που θα έχουν την καλούσντη να κοινοποιήσουν τις γνώσεις και τις πληροφορίες τους για θέματα που αφορούν στην περιοχή μας.

Κοπή Πίτας Ποδηλατικού Συλλόγου Μάνδρας

Tην κοπή της Πίτας για τη νέα χρονιά πραγματοποίησε ο Ποδηλατικός Σύλλογος Μάνδρας WEST COAST το Σάββατο 14 Ιανουαρίου στις 7.00 το απόγευμα στα γραφεία του Συλλόγου.

Το κλίμα ήταν ζεστό και φιλικό και όλοι αντάλλαξαν όχι μόνο ευχές αλλά και τις εμπειρίες τους από την μέχρι σήμερα δράση του Συλλόγου.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκε η Δήμαρχος, κ. Γιάννα Κριεκούκη, η οποία ευχήθηκε καλή επιτυχία στις δράσεις του Συλλόγου ενώ τόνισε ότι παρά τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες πρόθεσή της και επιδίωξή της είναι να συνεχίσει την επιχορήγηση και αυτήν την χρονιά προς τον Σύλλογο.

Ποδηλατικός Σύλλογος Μάνδρας Αγώνες 26 & 27 Φεβρουαρίου

OΠοδηλατικός Σύλλογος Μάνδρας WEST COAST, με την υποστήριξη του Δήμου Μάνδρας- Ειδυλλίας διοργάνωσε στις 26/02/2017 αγώνα τύπου Ανάβασης.

Η Εκκίνηση δόθηκε στους πρόποδες του Όρους Πατέρας, στον οικισμό Παλαιοκούνδουρα και κλήθηκαν να πάρουν θέσην 89 αθλητές κατηγορίας Παιδιών- Εφήβων- Ανδρών και Μάστερ Α-Β-Γ.

Τα 8 χλμ. συνεχούς ανηφόρας έως την κορυφή δεν δυσκόλεψαν ιδιαίτερα προφανώς τον ΔΑΝΤΟ ΓΕΩΡΓΙΟ του Π.Σ.Κρόνου Νίκαιας να φτάσει στην κορυφή σε κάπι λιγότερο από μίση ώρα και συγκεκριμένα σε 28:05.

Η φυσική ομορφιά της διαδρομής προς την κορυφή σε συνδυασμό με το ομιχλώδες τοπίο ταξίδευαν τον αναβάτη σε άλλη διάσταση. Παρακάτω μπορείτε και εσείς μέσα από τις φώτο να ταξιδέψετε μαζί μας.

Επίσης, ο Π. Σ. Μάνδρας WEST COAST διοργάνωσε στις 27/2 Κ. Δευτέρα για 3η συνεχή χρονιά τον καθιερωμένο διασυλλογικό αγώνα ορεινής ποδηλασίας για όλες τις κατηγορίες. Η ονομασία του αγώνα ήταν 3ο MTB st GEORGE KIAFA RACE με συμμετοχές να ξεπερνούν τις 200 από όλη την Ελλάδα. Ταυτόχρονα γιορτάστηκαν τα Κούλουμα καθώς ο Σύλλογος προσέφερε σε όλους τους παρευρισκόμενους, χαλβά, λαγάνες και άλλα σαρακοστιανά εδέσματα.

26/02/2017, Όρος Πατέρας

 26/02/2017
Όρος Πατέρας

26/02/2017, Όρος Πατέρας

26/02/2017, Όρος Πατέρας

27/02/2017, Κιφά

27/02/2017, Κιφά

27/02/2017, Κιφά

Παρουσίαση Βιβλίου

ΤΩΝ ΟΡΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΟΡΑΤΩΝ

Ένα βιβλίο που ρίχνει γέφυρα ανάμεσα στον αναγνώστη και τον κόσμο των αοράτων. Τον κόσμο των αγαπημένων που "έφυγαν", τον κόσμο των αγγέλων, τον κόσμο των αγίων.

Ένα βιβλίο βεβαιώτητας πως δεν είμαστε μόνοι και πως αόρατες παρουσίες μάς συντροφεύουν και μας παρηγορούν. Η ζωή δεν τελειώνει ποτέ και η συνέχειά της, μετά το τέλος, έχει τις ρίζες της σ' αυτή τη ζωή. Η ζωή είναι μία.

Ένα βιβλίο ελπίδας για την αγάπη που δεν τελειώνει...

Ένα βιβλίο χαράς για τον νικημένο δάνατο...

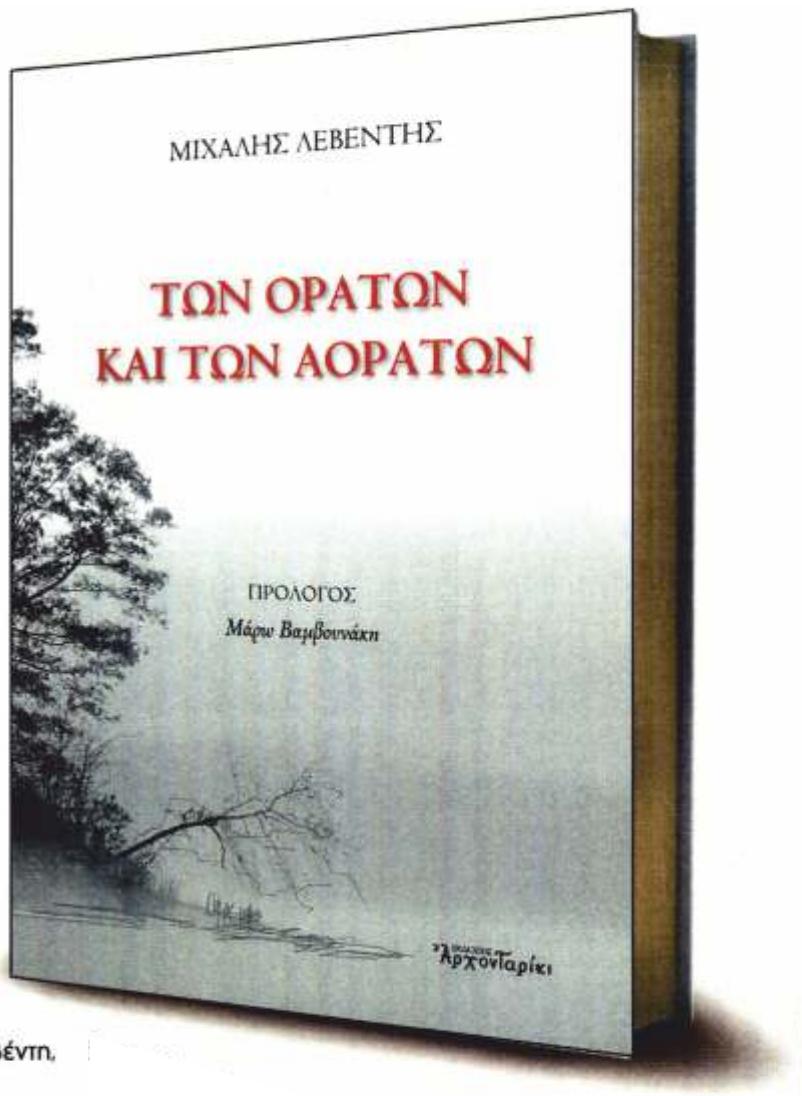
Ο Δήμος Ελευσίνας
και οι εκδόσεις "ΑΡΧΟΝΤΑΡΙΚΗ"
σας προσκαλούν
στην παρουσίαση του νέου βιβλίου του Μιχάλη Λεβέντη,
το οποίο προλογίζει
η συγγραφέας Μάρω Βαμβουνάκη,

ΤΩΝ ΟΡΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΟΡΑΤΩΝ

Για το βιβλίο δα μιλήσουν:

- Η Αλκμήνη Στάντζου, Ψυχολόγος.
- Η Μαρία Γκιουλέ, Δικηγόρος.
- Η Τίνα Γιαννακοπούλου, Κοινωνιολόγος.

Αποσπάσματα από το βιβλίο
θα διαβάσει η ηθοποιός Μαρία Καστάνη.
Στην εκδήλωση θα συμμετέχει ο μουσικός
Κωνσταντίνος Βάτα, ερμηνεύοντας δικά του τραγούδια.

ΣΑΒΒΑΤΟ 18 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2017

στις 7.30 το απόγευμα

στο Δημαρχείο Ελευσίνας, αίθουσα Δημοτικού Συμβουλίου
(Χατζηδάκη και Δήμητρος)

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ